

tab. 24 ASPEKT W CZASIE PRZYSZŁYM

ASPEKT NIEDOKONANY

być + bezokolicznik
forma czasu przeszłego III os.

RUTYNA

codziennie, zawsze, często, od czasu do czasu,
rzadko, co tydzień, ...

Na wakacjach codziennie **będę wstawać** o 10:00.

PROCES W CZASIE

cały rok, dwa dni, pięć godzin,
od pierwszej do drugiej, długo, ...

Od pierwszej do drugiej **będę gotować** obiad.

AKCJE RÓWNOCZESNE

jednocześnie, w tym samym czasie, ... i ..., ...

Będziemy pić kawę i **rozmawiać**.

NIE MA REZULTATU

Jutro **będę sprzątać** mieszkanie.

ASPEKT DOKONANY

normalna koniugacja

JEDEN RAZ

Jutro **wstanę** o 05:00, bo mam samolot.

MOMENT

bardzo szybko, nagle, ...

Szybko **ugotuję** obiad, bo szkoda mi czasu.

AKCJE CHRONOLOGICZNE

najpierw ..., potem ...

Najpierw **wypijemy** kawę, a potem **porozmawiamy**.

JEST REZULTAT

Jutro **posprzątam** całe mieszkanie i nareszcie będzie czysto.

UWAGA: nie decydują o aspekcie słowa typu: *jutro, w piątek, za rok, o 20:00, ...*

krak po k
F

ASPEKT W CZASIE PRZYSZŁYM

■ Aspekt niedokonany

W czasie przyszłym **aspektu niedokonanego** używamy dla wyrażenia czynności, która będzie powtarzać się w czasie, trwać przez jakiś okres; czynności, której rezultat nie będzie widoczny, bo nie zostanie skończona oraz dla dwóch lub więcej równoczesnych czynności niedokonanych.

■ Określenia czasu

• czynność powtarzająca się

codziennie, zawsze, zwykle, często, czasem, rzadko, nigdy
co 5 minut, co trzy godziny, co dwa dni, co tydzień, co miesiąc, co rok
raz dziennie, dwa razy w tygodniu, trzy razy w miesiącu, pięć razy w roku
systematycznie, regularnie, ciągle

*Co dziennie będę wstawać wcześniej rano.
Jutro co 10 minut będę sprawdzała konto mailowe.
Oni będą dzwonili do mnie dwa razy w tygodniu.
W przyszłym roku systematycznie będę uczył się polskiego.*

• czynność trwająca przez określony czas

(przez) cały dzień, cały tydzień, cały miesiąc, cały rok
(przez) kilka sekund, pięć minut, kwadrans, dwie godziny
(przez) całe popołudnie, cały wieczór, całą noc, całą dobę, cały weekend
(przez) całe lato, całą zimę, cały marzec, cały maj
od poniedziałku do piątku, od dwunastej do piętnastej
kiedy będę na urlopie, kiedy będę mieszkał w Polsce, podczas wakacji
długo, krótko, przez moment

*Cały rok będę mieszkać w Polsce.
Przez całą noc będziemy kończyć ten projekt.
Przez całe lato będziesz jeździć do pracy rowerem.
Od poniedziałku do piątku będziecie chodzić do szkoły.
Kiedy będziemy na urlopie, będziemy spacerować i czytać książki.*

• czynności równoczesne (niedokonane)

jednocześnie, równocześnie, w tym samym czasie
..... i ....., ... oraz .....

kiedy ja ....., on .....

podczas gdy my ....., oni .....

*Jutro będziemy powtarzać słownictwo i jednocześnie ćwiczyć nową gramatykę.
Będę gotować obiad i (w tym samym czasie) słuchać radia.
Kiedy ja będę gotowała, ty będziesz sprzątał.
Podczas gdy studenci będą pisali test, nauczyciel będzie sprawdzał zadania.*

■ Aspekt dokonany

W czasie przyszłym **aspektu dokonanego** używamy dla wyrażenia czynności jednorazowej, krótkotrwałej, którą planujemy zakończyć (będzie widoczny rezultat), a także dla dwóch lub więcej czynności dokonanych następujących po sobie.

■ Określenia czasu

Określenia czasu dla aspektu dokonanego nie są tak rozbudowane jak dla niedokonanego. Często nie występuje żadne określenie wskazujące na aspekt. Zwykle o aspekcie dokonanym decydują:

• określenia podkreślające krótkotrwałość czynności lub jej rezultat

już, w końcu, nareszcie, wreszcie, nagle, natychmiast, bardzo szybko

*Dziś nareszcie skończę ten projekt.
Mam nadzieję, że w końcu to zrobisz.
Zjemy szybko obiad i pójdziemy na spacer.*

• określenia wskazujące na czynność jednorazową

raz w życiu, jeden raz, tylko raz

*Nigdy nie grałem w gry hazardowe. Spróbuję, ale tylko raz.
Raz w życiu zrobię coś inaczej niż wszyscy.*

ⓘ Nigdy może również łączyć się z czasownikami dokonanymi.

Nigdy cię nie okłamię!

Aspekt a typ czasu przyszłego

Aspekt odpowiada typowi czasu przyszłego. Czas przyszły złożony wyraża aspekt niedokonany (tworzenie - patrz tab. 21), natomiast czas przyszły prosty – aspekt dokonany. Jego budowa jest identyczna z budową czasu teraźniejszego (końcówki są identyczne), natomiast tworzymy go wyłącznie od czasowników dokonanych, które nie mogą występować w czasie teraźniejszym.

przeczytać

(ja) przeczytam
(ty) przeczytasz
on przeczyta
ona
ono

(my) przeczytamy
(wy) przeczytacie
oni przeczytają
one

zrobić

(ja) zrobię
(ty) zrobisz
on zrobi
ona
ono

(my) zrobimy
(wy) zrobicie
oni zrobią
one